

Autorka bakalářské práce: Vladimíra Solová

Název bakalářské práce: Informační služby Národní lékařské knihovny (Praha) poskytované prostřednictvím internetu

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Eva Bratková, Ph.D.

Návrh klasifikace: Velmi dobře (2)

V Praze, dne 27. 9. 2012

Hodnocení

Bakalářská práce Vladimíry Solové měla za úkol rozbor, popis a zhodnocení současného stavu online informačních služeb jedné z našich předních oborových národních knihoven – Národní lékařské knihovny (NLK) se sídlem v Praze. Téma si autorka vybrala více než před dvěma lety z nabídky ÚISK. Aby se mohla lépe připravit, absolvovala v září 2010 také školní praxi v této knihovně. Jak autorka krátce uvádí v předmluvě, následně se v knihovně také zaměstnala (pracovní poměr pravděpodobně trvá dodnes?). Bohužel, dále už neuvádí, na jaké pozici v knihovně pracuje a hlavně jak její práce souvisí se zpracovávaným tématem. Ve velmi krátké předmluvě na s. 10 zcela chybí informace o metodách práce, jak konkrétně a jakým způsobem jednotlivé části práce vznikaly. Neprozrazuje to ani abstrakt práce. Na základě přečtení textu se lze pouze domnívat, že autorka práci připravila jednak na základě literatury a interních dokumentů knihovny, jednak, jak naznačují určité pasáže, na základě vlastní analýzy systému online informačních služeb. Autorka dokonce cituje jeden interní materiál, na kterém se autorsky podílela a který byl věnován průzkumu informačních služeb NLK a uspokojování uživatelů, bohužel ale neuvádí nic podrobnějšího. Nijak blíže průzkum neosvětluje. Možná mohla svoji bakalářskou práci něčím přínosným obohatit (možná se „ošídila“?). Je nezbytné, aby tyto skutečnosti autorka v rámci obhajoby osvětlila a doplnila.

Autorka mi jako vedoucí práce děkuje za pomoc a rady (na s. 4). To jsem však nucena uvést na pravou míru. Neměla jsem, k mé lítosti, možnost tuto práci nijak vést, autorka mě ani v prodloužené době celého 4. ročníku nenavštívila, nekonzultovala se mnou ani elektronicky. Práci tudíž připravila bez konzultací se mnou a posunula mě tak do pozice oponenta.

V rámci zpracování tématu autorka provedla základní bibliografickou rešerši, její výsledek je představen na s. 61-65 (celkem cca 40 titulů). Seznam je připraven na základě dnes již neplatných standardů (ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2), což je možné u dobíhající práce ještě tolerovat. V záznamech se však vyskytuje řada chyb (hlavní jsou uvedeny na konci hodnocení, další jsou poznamenány v odevzdaném papírovém exempláři). Autorka zvládla v zásadě bez potíží také citování pramenů, akceptuji zvolený citační styl poznámek pod čarou. Bohužel, některé citace pod čarou nejsou zastoupeny v závěrečném seznamu referencí (například výše zmíněný interní dokument o průzkumu služeb aj.). Další potřebné informace autorka získala přímo na pracovišti NLK a také z korporativního webu.

Výsledný text bakalářské práce má stanovený požadovaný rozsah. Autorka text uspořádala do 4, resp. 5 kapitol, poslední tvoří stručný závěr. Nosnými kapitolami jsou kapitola 1. a 2. Se zvolenou strukturou práce lze v zásadě souhlasit, připomínku lze vznést pouze k neočíslované kapitole „Úvod“ (s. 11-12). Kromě dvou prvních odstavců, jež patří spíše do předmluvy práce, zahrnuje velmi stručné představení základních používaných termínů (použity jsou vybrané definice z publikovaných zdrojů, zejména báze TDKIV).

První kapitola v souladu se zadáním představuje nejprve ve stručné formě vznik, vývoj a současný stav NLK. Texty dílčích podkapitol jsou připraveny na základě dostupných pramenů, které jsou citovány. Ke podkapitole 1.1 lze mít jisté připomínky, některé informace

nejsou v rámci příliš velkého zestručnění zcela jasné: například (na s. 13) není zjevné, kde byla fyzicky lokalizována budova knihovny lékařské fakulty, které fakulty (množné číslo) měly odděleny doktorské sbory a o jaké doktorské sbory vlastně šlo (postačilo dát poznámky na konci stránky)? Může autorka informace doplnit u obhajoby? Na s. 14 autorka uvádí Tab. 1, v textu však na ni chybí odkaz včetně textového komentáře. Taktéž Tab. 2 postrádá v textu patřičný odkaz a komentář. Citace v rámci poznámky 14 nemá referenci v závěrečném seznamu (totéž platí pro poznámku 20 aj.).

Podrobnější informace o činnostech NLK představuje autorka v podkapitole 1.3. Snahou bylo představit jádrové činnosti této knihovny, v rámci některých dílčích částí ale text zahrnuje informace, které budou duplicitně uváděny také ve 2. kapitole. Doporučovala bych bývala jistou redukci nadbytečných informací, pokud by došlo ke konzultacím. Na s. 20 by bylo vhodné zpřesnit, že BMC zahrnovala v roce 1999 již 13 000 záznamů článků, jinak se čtenář v kontextu věty může domnívat, že jde o monografie a periodika (autorka to může taktéž komentovat v rámci obhajoby). Od s. 21 autorka nasazuje do textu obrázky a grafy. Připomínám, že i v tomto případě, až na jeden jediný graf ke konci celé práce, nejsou tyto útvary řádně odkazovány z textu. Nejsou podávána osvětlení k obrázkům, není někdy jasné kdo je autorem obrázku – viz např. Obr. 1, který má diskutabilní dělení služeb (nejsou snad dokumentové služby také služby informační?) a který by chtěl okomentovat v textu. Na s. 24 je nekorektně uvedeno jméno projektu „on Demand... (správně asi E-books on Demand...?). Není osvětleno, jak se knihy k digitalizaci vlastně dostávají fyzicky z NLK do NTK – může to autorka doplnit u obhajoby? Na s. 27 bych očekávala jasnější osvětlení, je-li MeSH řízený slovník anebo tezaurus (viz s. 27).

Druhá jádrová a hlavní kapitola je věnována prezentaci rozboru a hodnocení moderních online služeb NLK dostupných přes internet. Jak jsem uvedla výše, není jasné, jak autorka dílčí texty připravovala (užité metody musí popsat při obhajobě). Se zahrnutím jednotlivých služeb a jejich komponent lze vyslovit souhlas. Autorka však zůstala v některých částech textu něco dlužna. Na s. 31 je schéma, které není v textu dostatečně popsáno. Není mi zcela jasné sdělení (na s. 31), že „Medvik je OPACem NLK...“, je tomu tak beze zbytku? Nelze asi zcela ztotožňovat webový portál a jeho vyhledávač s OPACem. K citovanému dokumentu (s. 34) o průzkumu využívání informačních služeb NLK bych ráda u obhajoby uslyšela informaci, jestli autorka neměla tento průzkum a jeho výsledky prezentovat více ve svojí práci. Jaké bylo přesně její spoluautorství na průzkumu?

Připomínky mám i k podkapitole 2.2. Autorka v ní představuje elektronické informační zdroje NLK, postrádám však lepší rozbor a zamyšlení se nad typologií. Lze například mezi bibliografické zdroje řadit ryze plnotextový digitální zdroj BioMedCentral? Pasáž 2.2.1.2 je hodně stručná a zařazení databázových center EBSCOhost a ProQuest by chtělo lépe představit co do budování jejich digitální knihovny textů článků (například uvedená databáze LISTA je ryze bibliografickou databází, ale některé její záznamy jsou propojeny s digitálním fondem článků z časopisů, který buduje společnost EBSCO). Prezentace vyhledávání informací z portálu Medvik by mohla být i s kritickými komentáři. Jak je patrné z Obr. 5 i z připojeného textu, tvůrci portálu nepoužívají vždy korektní terminologii, například fráze v rozhraní pro vyhledávání „napište hledaný výraz...“ není rozhodně v pořádku – uživatel nehledá daný výraz (ten zná), ale chce vyhledat záznamy a dokumentu podle tohoto výrazu (srovnej se správnou terminologií v TDKIV, korektní je termín „vyhledávací výraz“). V části 2.5 mohla autorka připojit komentář k diskutabilní kategorizaci zdrojů systému firmy Serial Solution (viz Obr. 10, kde jsou vedle sebe typy jako „volný zdroj“ a „bibliografická databáze – i ta ale může být přece volným zdrojem).

V kapitole 3 je ve velmi stručné formě představeno působení NLK v sociální síti Facebook. Tato část však není solidním rozbořem, větší část textu „utíká“ k obecným informacím anebo k ukázkám působení knihoven v sociálních sítích v jiných knihovnách (Zlín aj.).

Bakalářská práce je uzavřena stručným hodnotícím závěrem. Oceňuji kritické poznámky k fungování služeb. Argumentace srovnání čísel možných a skutečně zapsaných uživatelů knihovny je však diskutabilní, bylo by zapotřebí širšího rozboru tohoto stavu v kontextu celé bohaté sítě informačních pracovišť lékařských informací v celé ČR.

Z hlediska formálního vykazuje bakalářská práce některé nedostatky: citelně chybí seznam zkratk (v textu je jich poměrně hodně), na většině stran jsou ponechány osamělé znaky na konci řady řádků (znaky se stahují pomocí pevné mezery do dalšího řádku), s. 22 je zbytečně poloprázdná, některé odstavce nejsou zarovnané z obou stran (např. na s. 26, 32, 58), na s. 55 je ve více odstavcích jiná velikost písma (možná kopírováno z digitální předlohy na webu?). V pořádku není abstrakt práce (jde spíše o „vyprávění“ o službách). Práce také vykazuje více gramatických chyb a překlepů – uvádím je v dalším výčtu v seznamu na konci hodnocení.

Závěrem konstatuji, že V. Solová z hlediska obsahového v zásadě splnila zadané úkoly. Vykazuje však některé obsahové nedostatky a formální a gramatické chyby. Práci doporučuji přijmout k obhajobě jako celek a navrhuji ji hodnotit z důvodu výše uvedených nedostatků jako Velmi dobrou.

Eva Bratková, v. r.

Gramatické chyby a překlepy v textu:

s. 10 odst. 2, poslední věta, podřadící spojka „přestože“ (vztah přípustkový) je v daném souvětí zapsána nekorektně

s. 12 odst. 3, v jednom odstavci jsou uvedeny dva různé tvary termínu „online“ a „on-line“, i na dalších místech textu se tyto dva tvary vícenásobně střídají, na s. 20 je také tvar „on line“ a na s. 6 dokonce tvar „on.line“; první dva uvedené tvary jsou dle Slovníku cizích slov přípustné, v jednom textu by však termín měl být zapisován jednotně; na s. 21 je ale nekorektně ve schématu zapsán termín „offline“ (přípustný je jen tvar „off-line“)

s. 13 titulok 1.1.1, rozpětí dat by mělo být zapsáno v celé práci jednotně se spojovníkem a bez mezer; správný zápis je na s. 23 v prvním odstavci, zatímco v odstavci druhém na stejné straně je opět s mezerami; viz též na s. 38 (správný zápis)

s. 13 odst. 1, jméno „Pražské lékařské čtenářské muzeum“ mohlo být nejlépe v českém textu zapsané v češtině; autorka uvádí jméno v němčině, ale dopouští se hrubých gramatických chyb – německé slovo „Lesenmuseum“ je ve druhém pádě s českou koncovkou „a“ (německy to musí být jinak!) a přídavné jméno „medizinisches“ má ve druhém pádě u středního rodu v němčině také jinou koncovku

s. 13 odst. 2, v celé práci je užíváno nejednotně zápisu množstevních číslovek řádu tisíců, na s. 13 bez mezery (2200, 3525), totéž na s. 15, s. 25 a na stranách dalších, jinde je užíváno mezery, např. na s. 19 (2 562 894), na s. 20 (2 500, 13 000), totéž na s. 29 a na stranách dalších; doporučeno je užívat dle Pravidel českého jazyka mezery, na bázi textových editorů se ale doporučuje užití pevné mezery (Ctrl+Shift+Mezerník), aby se číslovka neroztahovala anebo nerozpadla na konci řádků

s. 15 odst. 3, jméno klasifikace MDT by mělo začít velkým písmenem (srovnej s korektním zápisem na s. 20 v odst. 1)

s. 16 odst. 3, první věta, slovo „osoby“ není ve správném pádě (správně „osobami“)

- s. 20 odst. 1, věta druhá, sloveso „Obsahovalo“ asi není v korektním tvaru (správně „Obsahovala“? – bibliografie?)
- s. 20 odst. 2, poslední věta, překlep ve slově „boimedicíny“
- s. 20 odst. 2, poslední věta, jméno Národní lékařské knihovny USA v Bethesdě je na této straně zapsáno v určitém tvaru angličtině (v jiném anglickém tvaru je na s. 27), na s. 38 je však uvedeno zdařile v češtině; doporučit je nutné jednotný zápis v celém textu (v českém textu nejlépe v češtině)
- s. 34 odst. 3, třetí věta, zápis procent ve smyslu podstatného jména (85,41 %) je nutné podle pravidel psát s mezerou (v editoru WORD pak s pevnou mezerou), bez mezery se procenta se zapisují pouze ve významu přídavného jména (např. dvacetiprocentní účast – 20% účast); totéž platí pro Graf 1
- s. 35 odst. 2, druhá věta, za slovem „nepomůže“ chybí v souvětí čárka
- s. 37 odst. 1, druhá věta, slovo „pracovány“ má být asi správně „zpracovány“?
- s. 38 odst. 1, první věta, slovo „Záznamy“ má být asi s malým „z“ (pravděpodobně ale mělo být již součástí nové věty?); spojka „a“ v téže větě ale má být spíše předložkou „z“ (z více než...)? – a číslo poznámky „47“ má být správně v horním indexu (kumulace více řetězců)
- s. 39 odst. 4, první věta, slovo „zdrojů“ je v nesprávném tvaru (správně „zdrojům“?)
- s. 45 odst. 1, první věta, za slovem „tezaurů“ má být zřejmě čárka, jinak další připojené sousloví nedává smysl
- s. 46 odst. 1, poslední věta, slovo „uživatelů“ je v nesprávném tvaru (správně „uživatelům“?)
- s. 47 odst. 1, anglický termín „peer-reviewed“ není přeloženo (recenzované zdroje)
- s. 47 odst. 3-3, termín „360 Core“ je zapsáno dvakrát, a to různým způsobem
- s. 47 odst. 3, za slovem „rozhraní“ nebude čárka, není důvod

Seznam použité literatury (podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2) – hlavní chyby:

- About Scopus – název závislé části webu by měl být lokalizován za vrocením
- BIERNÁTOVÁ – záznam příspěvku z konference není popsán stejně jako příspěvek uvedený se záhlavím BOUZKOVÁ, Medvik (na úrovni údajů o místě a vydavateli aj.)
- BOUZKOVA, 2011 – záznam administrativní zprávy by měl být pod korporativním záhlavím
- CINAHL – popis báze by měl být uveden s částicí In (ve webovém sídle EBSCO)
- Czech Republic Facebook – chybí někde kurziva, není jasná úroveň popisu
- Embase – popis báze by měl být uveden s částicí In (ve webovém sídle Elsevier)
- HEJL – za částicí In nebude dvojtečka
- Informační služby – název hesla musí být až za autorem (ŠVEJDA)
- KŘÍŽ, 2011 – chybí řada údajů o konferenci a také URL v záznamu (poprvé) – tento záznam se vyskytuje v řadě ještě jednou v plnějši verzi, proč?
- MAIXNEROVÁ, 2010 – chybí ISSN
- Medline: fact – popis báze by měl být uveden s částicí In (ve webovém sídle NLM)
- Odkazy a popis zdrojů – název závislé části webu by měl být lokalizován za vrocením
- Online služby – název hesla musí být až za autorem (ŠVEJDA)